

ESG & CSRD: EEN GOUDEN MEDAILLE OF VERGULDE BELOFTE?

De kloof tussen regelgeving & realiteit

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

01. De opkomst van ESG en CSRD
02. Het Omnibus-pakket: versoepeling, of uitholling?
03. Een nieuwe dynamiek binnen ESG-wetgeving
 - 3.1. Van ambitie naar aanpassing: een tijdlijn
 - 3.2 Een nieuwe ongelijkheid. Wie rapporteert nog?
04. Strategische herpositionering: ESG als compliance- of businesskans?
 - 4.1. Operationele impact: uitdagingen in rapportage en data-infrastructuur
05. ESG als vergulde belofte, of blijvende verandering?
06. Een partner in ESG en duurzame bedrijfsvoering

Voorwoord

De druk op bedrijven om duurzamer en transparanter te opereren was de afgelopen jaren groter dan ooit. Met de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en bredere Europese richtlijnen voor Environmental, Social, en Governance (ESG) zou verantwoord ondernemen een nieuwe standaard moeten krijgen. De belofte was helder: verplichte rapportages, uniforme normen en een toekomstbestendige bedrijfsvoering waarin duurzaamheid geen keuze meer is, maar een vereiste.

Op papier leek ESG dé gouden medaille voor duurzaam ondernemerschap. Beleidsmakers presenteerden de CSRD als een mijlpaal die bedrijven transparanter en verantwoordelijker zou maken. Maar wie de medaille omdraaide, zag dat de glans niet overal even echt was. Terwijl veel bedrijven investeerden in ESG-strategieën en rapportages, bleef de wetgeving achter in een doolhof van trage implementatie en complexe regelgeving. Handhaving was onduidelijk, interpretaties liepen uiteen, terwijl beleidsmakers vastliepen in bureaucratie.

Toch heeft een recente ontwikkeling de koers van deze regelgeving drastisch veranderd: het Omnibus-pakket van de Europese Commissie. In maart 2025 werd dit pakket gepresenteerd als een maatregel om de administratieve lasten te verlichten en de regelgeving beter uitvoerbaar te maken.

De drempel voor verplichte rapportage wordt verhoogd, waardoor 80% van de bedrijven ineens wordt vrijgesteld van de CSRD-verplichting. Daarnaast krijgen bedrijven die oorspronkelijk in 2026 moesten rapporteren twee jaar extra voorbereidingstijd, terwijl beursgenoteerde MKB's zelfs volledig worden vrijgesteld. Deze voorgestelde versoepelingen roepen vragen op over de impact op bedrijven die zich al intensief hadden voorbereid op de CSRD en over de bredere gevolgen voor transparantie en duurzaamheid in het bedrijfsleven. Wat betekent dit voor de verwachtingen van investeerders en maatschappelijke stakeholders? En misschien wel de belangrijkste vraag: is ESG/CSRD écht de gouden medaille die bedrijven en beleidsmakers beloofden, of is het een verguld succes dat nog te veel afhangt van intenties en interpretaties?

Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat het Omnibus-pakket nog niet is goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad van de EU. Ook is de nationale implementatie van de CSRD in Nederland nog niet definitief vastgesteld. Dit betekent dat bedrijven zich momenteel in een juridisch onzekere situatie bevinden.

In dit kennisdocument analyseren we de kloof tussen regelgeving en realiteit. Met inzichten uit interviews met ESG-specialisten, praktijkvoorbeelden en een kritische blik op de toekomst belichten we beide zijden van deze gewilde (duurzame) medaille.

01. De opkomst van ESG & CSRD

De invoering van ESG-criteria en de CSRD is niet toevallig, maar het resultaat van een jarenlange maatschappelijke en economische verschuiving. Waarom worden bedrijven juist nu gedwongen om transparanter te rapporteren? Daarvoor kijken we even terug in de tijd.

Katalysatoren voor duurzaam ondernemen

Al sinds het begin van de 21e eeuw wint ESG terrein, gedreven door investeerders die meer transparantie eisen over duurzaamheid en maatschappelijke impact. Tegelijkertijd zijn bedrijven het afgelopen decennium geconfronteerd met een reeks crises- klimaatverandering, uitbuiting in productieketens en grootschalige corruptie- die het vertrouwen in het bedrijfsleven hebben ondermijnd. In reactie hierop heeft de Europese Unie de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) ingevoerd. Deze richtlijn verplicht bedrijven om transparant te rapporteren over hun duurzaamheidsbeleid en prestaties, met als doel het vertrouwen te herstellen en een duurzamer economisch systeem te bevorderen.¹

Investeerders en consumenten spelen een cruciale rol in deze transitie. Zij eisen steeds vaker inzicht in de milieu- en sociale impact van bedrijven. Waar financiële prestaties voorheen de enige maatstaf waren, kijken beleggers nu ook naar bredere risico's, zoals CO₂-uitstoot, sociale ongelijkheid en corruptiebestrijding. Bedrijven die niet transparant zijn over hun ESG-prestaties riskeren niet alleen reputatieschade, maar ook het verlies van investeerders en klanten.²

De Europese Unie heeft ambitieuze duurzaamheidsdoelen gesteld, met als ultiem doel klimaatneutraliteit in 2050. De CSRD was een instrument om deze doelen te bereiken door bedrijven te verplichten hun duurzaamheidsinformatie te rapporteren. Dit stelde investeerders en andere stakeholders in staat om beter geïnformeerde beslissingen te nemen en moest een duurzamere economie bevorderen.

De discrepantie tussen ambitie en realiteit

Maar hoewel ESG een krachtig stuurmiddel had moeten zijn voor duurzaam ondernemen, bleek de realiteit weerbarstiger. De complexiteit van de regelgeving, uiteenlopende interpretaties en het gebrek aan handhaving zorgden ervoor dat veel bedrijven moeite hadden om aan de eisen te voldoen.³ Zonder duidelijke sancties en ondersteuning dreigde ESG een 'papieren tijger' te blijven: een goed geformuleerde norm zonder daadwerkelijke impact.

Met het Omnibus-pakket is de discussie over ESG en CSRD in een nieuwe fase beland. Wordt de regelgeving hiermee beter uitvoerbaar (voor de bedrijven die hieraan moeten voldoen), of zet deze versoepeling de deur open voor vrijblijvendheid? In de volgende hoofdstukken duiken we dieper in de gevolgen van deze veranderingen en de nieuwe realiteit voor bedrijven.

¹ Rijksoverheid. (2025). Kamerbrief over de gevolgen van het eerste Omnibuspakket voor de implementatie van de Richtlijn duurzaamheidsrapportering (CSRD).

² Accountant.nl. (2025). Europese Commissie publiceert Omnibus-pakket, CSRD geldt alleen nog voor grootste bedrijven.

³ Accountant.nl. (2025). Deel Europese 'Omnibus'-plannen gelekt, drempel voor CSRD veel hoger.

02. Het Omnibus-pakket: versoepling, of uitholling?

De presentatie van het Omnibus-pakket in februari 2025 heeft een belangrijke verschuiving teweeggebracht in hoe ESG-regelgeving in Europa wordt gehandhaafd. Waar voorheen de CSRD bedoeld was als een breed geldende richtlijn voor transparantie en verantwoording, is met dit nieuwe pakket de reikwijdte drastisch ingeperkt. Dit roept de vraag op of deze aanpassing bedrijven helpt om de transitie naar duurzaamheid efficiënter te maken, of dat het juist een verzwakking betekent van de oorspronkelijke doelstellingen.

Wat zijn de belangrijkste voorgestelde wijzigingen?⁴

Minder bedrijven onder CSRD-verplichting: Slechts bedrijven met meer dan 1.000 werknemers én óf een omzet boven €50 miljoen óf een balanswaarde boven €25 miljoen blijven onder de verplichting vallen. Hierdoor zou 80% van de bedrijven in Europa worden vrijgesteld.

Uitstel van rapportageverplichtingen: Bedrijven die oorspronkelijk in 2026 moesten beginnen, krijgen mogelijk twee jaar extra voorbereidingstijd. Beursgenoteerde MKB's worden mogelijk volledig vrijgesteld.

Geen aanscherping van assurance-eisen: De geplande overgang naar een redelijke mate van zekerheid is geschrapt, waardoor er minder strikte controleverplichtingen zouden zijn.

Vereenvoudiging van de European Sustainability Reporting Standards (ESRS): Minder verplichte datapunten en een meer helder materialiteitskader.

Omdat de wetgeving nog niet definitief is, blijft er een risico bestaan dat bedrijven zich voorbereiden op een kader dat later toch wordt aangepast. De onzekerheid over de nationale implementatie in Nederland versterkt dit nog verder.

In de volgende hoofdstukken duiken we dieper in de gevolgen voor bedrijven die nog steeds moeten rapporteren, de juridische onzekerheden en de strategische keuzes die organisaties nu moeten maken.

⁴ Europese Commissie. (2025, 26 februari). Commission proposes to cut red tape and simplify business environment.

03. Een nieuwe dynamiek binnen ESG wetgeving

Het Omnibus-pakket heeft een compleet nieuwe dynamiek gecreëerd binnen de ESG-wetgeving. Waar sommige bedrijven zich jarenlang voorbereidden op verplichte duurzaamheidsrapportage, geldt die verplichting nu slechts voor een selecte groep. Dit roept vragen op: voor bedrijven die nu 'buiten de boot vallen' betekent het mogelijk een verlichting van administratieve lasten, terwijl de bedrijven die nog wel onder de CSRD blijven vallen, nog steeds met onzekerheden kampen over de exacte implementatie en timing van de wetgeving.

Het doel van de CSRD was in eerste instantie om duurzaamheidsrapportage te uniformeren en breed te verplichten. De wijzigingen die met het Omnibus-pakket zijn voorgesteld, laten echter zien dat de implementatie van deze wetgeving voortdurend evolueert. Om goed te begrijpen hoe deze regelgeving zich heeft ontwikkeld, kijken we eerst naar de opeenvolging van belangrijke momenten in het CSRD-dossier.

Vragen over wat de CSRD wetgeving voor jouw bedrijf betekent?

[Neem contact met ons op!](#)

3.1 Van ambitie naar aanpassing: een tijdlijn

De CSRD werd in eerste instantie gepresenteerd als een brede en ingrijpende stap naar verplichte duurzaamheidsrapportage. Maar door een combinatie van politieke besluitvorming, uitvoeringsproblemen en bedrijfsprotesten heeft de regelgeving meerdere wendingen genomen.

3.2 Een nieuwe ongelijkheid. Wie rapporteert nog?

Met het Omnibus-pakket ontstaat een duidelijke tweedeling. Voor bedrijven die nu niet langer onder de CSRD vallen, betekent het een verlichting van administratieve lasten. Maar bedrijven die wel onder de verplichting blijven, bevinden zich in een situatie van voortdurende onzekerheid over de uitvoering en timing van de regelgeving.

Bedrijven die niet langer hoeven te rapporteren

Voor de 80% van de bedrijven die volgens het voorstel worden vrijgesteld, kan het Omnibus-pakket als een opluchting voelen.⁵ Ze hoeven niet langer te investeren in complexe rapportageprocessen en kunnen hun middelen anders inzetten. Maar betekent dit ook dat ze ESG volledig loslaten?

- Investeerders blijven ESG eisen. Hoewel de wettelijke verplichting vervalt, blijven veel institutionele beleggers en private equity-partijen ESG-rapportage verwachten. Transparantie over duurzaamheid wordt steeds vaker als maatstaf gebruikt bij investeringsbeslissingen. Voor bedrijven die financiering zoeken, zal ESG een belangrijke factor blijven.
- De maatschappelijke druk verdwijnt niet. Ondanks de versoepelingen blijven NGO's en beleidsmakers kritiek uiten op het besluit om 80% van de bedrijven vrij te stellen. Zij vrezen dat dit de transparantie ondermijnt en bedrijven zonder verplichting zich minder verantwoordelijk voelen om duurzaamheidsdoelen na te streven.

Bedrijven die wél moeten rapporteren

Voor de bedrijven die nog steeds onder de CSRD vallen, lijkt de situatie niet drastisch te veranderen. Ze blijven- weliswaar op een later moment- verplicht tot rapportage, maar de onzekerheid over implementatie en handhaving blijft bestaan.

- Voortdurende onduidelijkheid over nationale regelgeving. Hoewel de rapportageplicht blijft, is de nationale implementatie nog steeds niet volledig uitgewerkt. Bedrijven weten dat ze moeten rapporteren, maar de precieze eisen en handhaving zijn nog onduidelijk.⁶
- Ondanks de versoepelingen blijven NGO's en beleidsmakers kritiek uiten op het besluit om 80% van de bedrijven vrij te stellen.⁵ Zij vrezen dat dit de transparantie ondermijnt en bedrijven zonder verplichting zich minder verantwoordelijk voelen om duurzaamheidsdoelen na te streven.

De verschuivingen in de CSRD en de invoering van het Omnibus-pakket hebben dus niet alleen gevolgen voor de reikwijdte van de wetgeving, maar ook voor de manier waarop bedrijven ESG benaderen. Sommige organisaties blijven ESG als een strategisch speerpunt hanteren, terwijl anderen de focus mogelijk verleggen. Dit roept een cruciale vraag op: hoe ziet ESG eruit in de praktijk, nu de regels lijken te veranderen?

⁵ Reuters. (2025, 26 februari). EU set to propose sweeping red tape cuts to boost business competitiveness.

⁶ Taxence. (2025, 12 maart). Gevolgen eerste Omnibuspakket voor implementatie CSRD-richtlijn.

04. Strategische herpositionering: ESG als compliance- of businesskans?

Voor bedrijven die nog steeds onder de CSRD vallen, blijft ESG-rapportage een gegeven, maar de weg ernaartoe lijkt complexer geworden. Veel bedrijven die al actief bezig waren met ESG, beschouwen rapportage als een vanzelfsprekend onderdeel van hun strategie. Ze nemen ESG serieus, niet alleen om aan wetgeving te voldoen, maar ook omdat investeerders en klanten er steeds meer waarde aan hechten.

Voor bedrijven die wél verplicht blijven rapporteren, maar nog weinig voorbereidingen hebben getroffen, is de situatie lastiger. Moeten ze direct investeren in data-infrastructuur en specialistische kennis, of kunnen ze nog afwachten totdat de nationale implementatie duidelijker wordt? De onzekerheid over de exacte verplichtingen kan leiden tot vertraagde investeringen, inefficiënte implementaties en hogere nalevingskosten op de lange termijn.

Om een beter beeld te krijgen van hoe bedrijven in de praktijk omgaan met ESG en CSRD, spraken wij met drie ESG-specialisten: Martijn Westerman (ECCO),⁷ Marius de Been (Enexis)⁸ en Prem Mancham (Achmea).⁹ Zij deelden hun inzichten over de strategische impact van ESG, de uitdagingen bij rapportage en hoe bedrijven zich ondanks onzekerheden voorbereiden. Hun perspectieven laten zien dat ESG voor sommige bedrijven een structureel onderdeel van hun strategie is, terwijl anderen de gevolgen van de versoepelingen nog afwachten.

⁷ Fellowfield (2024). Martijn Westerman (ECCO) over het hart van ESG-beleid. Geraadpleegd op 17 maart 2025, van <https://fellowfield.nl/news/martijn-westerman-ecco-hart-van-esg-beleid/>.

⁸ Fellowfield (2024). ESG-expert Marius de Been over CSRD en het MKB. Geraadpleegd op 17 maart 2025, van <https://fellowfield.nl/news/esg-expert-marius-de-been-over-csrd-mkb/>.

⁹ Fellowfield. (2024). CSRD: Bureaucratische formaliteit of aanjager van duurzaam ondernemen? Geraadpleegd op 17 maart 2025, van <https://fellowfield.nl/news/csrd-bureaucratische-formaliteit-of-aanjager-duurzaam-ondernemen/>.

4.1 Operationele impact: uitdagingen in rapportage en data-infrastructuur

De praktijk van ESG-rapportage blijkt vaak complexer dan bedrijven aanvankelijk verwachten. De naleving van de CSRD vereist niet alleen transparante data over duurzaamheidsprestaties, maar ook een duidelijke methodologie voor materialiteitsanalyses, stakeholderbetrokkenheid en externe audits.

Bedrijven die al actief bezig zijn met ESG-rapportage, geven aan dat de grootste uitdagingen zich bevinden in:

- **Datakwaliteit en consistentie** – Veel bedrijven hebben moeite om betrouwbare ESG-data te verzamelen en te integreren in bestaande systemen. Westerman (ECCO) geeft aan dat duurzaamheid een speerpunt is, maar erkent ook dat het verkrijgen van betrouwbare emissiegegevens van leveranciers en partners een uitdaging blijft. “De methodieken en standaarden zijn nog in ontwikkeling, waardoor consistentie in rapportage lastig is,” aldus Westerman.
- **Interne capaciteit en expertise** – Het opstellen van ESG-rapportages vereist nieuwe vaardigheden binnen finance- en compliance-teams. In de praktijk betekent dit dat bedrijven extra personeel of externe expertise moeten aantrekken. Mancham (Achmea) onderstreept dat het vinden van de juiste ESG-experts essentieel is, omdat duurzame rapportage diepgaand inzicht vereist in zowel financiële als niet-financiële prestatie-indicatoren.
- **Kosten en investeringen** – De implementatie van ESG-rapportage brengt extra kosten met zich mee, van software tot externe accountantscontroles. Dit is vooral een aandachtspunt voor bedrijven die nu pas beginnen met het opzetten van ESG-structuren en systemen.

Daarnaast wijst Westerman erop dat bedrijven die ESG serieus nemen, ondanks de complexiteit, een voorsprong kunnen nemen. “Duurzaamheid moet geen compliance-kwestie zijn, maar een integraal onderdeel van je bedrijfsstrategie.” Een groot deel van de bedrijven is nu niet langer wettelijk verplicht om ESG-rapportages op te stellen, maar dit betekent niet dat ze ESG volledig kunnen negeren. Bedrijven die actief zijn in internationale supply chains of afhankelijk zijn van investeerders die ESG hoog op de agenda hebben staan, kunnen niet zomaar stoppen met duurzaamheidsinitiatieven.

Daarnaast blijven grote bedrijven die nog wél onder de CSRD vallen, ESG-vereisten opleggen aan hun leveranciers en partners. Dit betekent dat zelfs bedrijven zonder rapportageplicht indirect te maken krijgen met ESG-eisen in aanbestedingen, contracten en due diligence-processen. Bij Enexis is dit al zichtbaar: "Wij eisen van onze leveranciers transparantie over duurzaamheid, ongeacht de wettelijke verplichtingen," aldus de Been. Mancham benadrukt daarnaast dat ESG steeds vaker een differentiator wordt in de markt. "We merken dat klanten en partners bewust kiezen voor bedrijven die duurzaamheid serieus nemen" stelt hij. Dit onderstreept dat vrijwillige rapportage niet alleen een kwestie is van risicomanagement, maar ook van strategische positionering voor bedrijven.

Hoewel het Omnibus-pakket de CSRD-verplichtingen voor veel bedrijven 'versoepelt', verandert dit weinig aan de fundamentele richting die het bedrijfsleven inslaat. ESG is voor veel organisaties geen keuze meer, maar een integraal onderdeel van hoe zij waarde creëren en toevoegen, of deze nou verplicht is of niet. Westerman geeft aan dat bedrijven die nu blijven investeren in ESG een concurrentievoordeel kunnen behalen: "Duurzaamheid wordt niet meer gezien als een kostenpost, maar als een manier om risico's te beheersen en nieuwe kansen te benutten."

Voor Nederland blijft de uitdaging om snel duidelijkheid te verschaffen over de implementatie van de CSRD, zodat bedrijven weten waar ze aan toe zijn. Terwijl sommige organisaties al strategische stappen zetten, blijven anderen in onzekerheid achter, wachtend op regelgeving die nog steeds in beweging is.

05. ESG als vergulde belofte, of blijvende verandering?

Met de komst van het Omnibus-pakket zijn de CSRD-verplichtingen voor veel bedrijven versoepeld, maar de essentie van de discussie blijft: is ESG een strategische prioriteit of verschuift het naar de achtergrond zodra de externe druk afneemt? De regelgeving is veranderd, maar de fundamentele vraag blijft overeind.

Duurzaamheid zal niet zomaar van de agenda gaan verdwijnen. Grote bedrijven die wél moeten rapporteren, stellen eisen aan hun leveranciers en ketenpartners. Banken vragen steeds vaker naar ESG-criteria bij financieringen en duurzaamheid wordt in aanbestedingen en contracten steeds vaker doorslaggevend. Zelfs voor bedrijven zonder directe rapportageplicht is ESG daarmee geen vrijblijvende keuze meer, maar een commerciële noodzaak.

Toch schuilt er een risico in deze dynamiek. Voor sommige bedrijven kan de versoepeling het signaal geven dat ESG minder urgent is. De focus kan verschuiven van structurele verduurzaming naar oppervlakkige naleving; een trend die het risico op greenwashing vergroot. Daarmee kan duurzaamheid dan vooral een marketinginstrument worden, zonder daadwerkelijke impact. Dit zou het vertrouwen in ESG-rapportages kunnen ondermijnen en scepticisme bij investeerders en stakeholders in de hand kunnen werken. Tegelijkertijd groeit het besef dat ESG-risico's ook financiële risico's zijn. Klimaatverandering, grondstoffen schaarste en strengere wetgeving in de toekomst kunnen bedrijven die nu afwachten, duur komen te staan.

Al met al is het niet de verplichting die écht bepaalt wie duurzaam opereert, maar de overtuiging. Bedrijven die ESG strategisch verankeren binnen de organisatie, bouwen aan lange termijn waarde, toekomstbestendigheid en verstevigen hun concurrentiepositie.

De CSRD mag dan veranderen; de echte transitie wordt niet geschreven in wetboeken, maar in de strategie van bedrijven zelf.

06. Een partner in ESG en duurzame bedrijfsvoering

Bij Fellowfield begrijpen we dat de naleving van ESG-regels en de implementatie van duurzaamheidsstrategieën geen eenmalige opgave is, maar een continu proces. Of jouw organisatie nu onder de CSRD-verplichting valt of indirect te maken krijgt met ESG-eisen vanuit investeerders, ketenpartners of de arbeidsmarkt: een proactieve aanpak is cruciaal.

Wij helpen bedrijven niet alleen met het vinden van de beste financiële professionals, maar delen ook onze inzichten en kennis over ESG en compliance. Door ons netwerk en expertise te combineren, zorgen wij ervoor dat bedrijven niet alleen voldoen aan de regelgeving van vandaag, maar ook klaar zijn voor de verwachtingen van morgen.

Blijf op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rondom ESG & CSRD. Schrijf je in voor onze [nieuwsbrief!](#)

Wil je sparren over de impact van ESG en CSRD op jouw organisatie?

Of heb je behoefte aan gespecialiseerde professionals die jouw duurzaamheidsstrategie kunnen versterken?

Neem contact met ons op!

Tim Eerhart RA RC MSc

tim@fellowfield.nl

+31 6 25 26 46 16

[LinkedIn](#)

Bob van Rijthoven RA

bob@fellowfield.nl

+31 6 21 43 72 77

[LinkedIn](#)

Fellowfield B.V.
Sint Janssingel 90
5211 DA 's-Hertogenbosch

073-7440123
info@fellowfield.nl
www.fellowfield.nl

[LinkedIn](#)
[Instagram](#)